

"СВОБОДА" (UKRAINIAN DAILY)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письмовий текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед
появою числа, в котрім оголошення хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

3 Копії належить посылати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свободи“: BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016.
4-0807.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ЗАЧИНАТИ ВІД СЕБЕ

Залюбки цитуємо в промовах, статтях чи дописах, як то на кожному з нас „мільйонів стан стоїть“, як то треба видержати на тому місці, де стоїмо, виконуючи звичайну, незаметну громадську роботу. А до цієї роботи зачисляємо не тільки те, що тісно зв'язане виключно з місцевими потребами, але й з тими покличами, що вживають до якогось загального діла чи до жертви на якусь загальну ціль.

Усе те, як виглядало б, зрозумілі речі, бо ніби кожний знає, що треба постійно дбати про закріплення народного життя на місці, а водночас на тому самому місці ще окремо виконувати те, що потрібне, щоб ми могли жити як цілість. Але як це представляється у практичному застосуванні? Думаємо, що не цілком добре. А що так є, видно по тому, що наше життя виказує на багатьох ділянках застій, а подекуди цілковитий занепад. Неодноразово з нас це бачить і питає: Яка цьому причина? Очевидно, що тих причин буде багато, та що між ними будуть і такі, що є такими перешкодами, які нам неможливо побороти: І тому про них говорити не будемо. Зате звернемо увагу в такий бік, з якого може вийти поправа відносин.

У нас буває так, що що не сталося, якє лихо нас не давило, яка акція не виявляла успіху, то на те маємо готову відповідь: тому винні провідники. Отже провідники не дописали в визвольній боротьбі й у державній, дипломатичній, чи громадській праці. Не дописали через брак відваги, чесноти, освіти і т. п. Так часто кажемо. І в багатьох випадках є в тому багато правди. Але ще й тепер часто легковажимо тим, що коли не підготована до якогось діла ціла нація, то й найліпший провідник з такою нацією нічого великого не вдіє. Бо коли не хочемо подбати про те, щоб наші люди могли вишколитись на дипломатів чи політиків, то пам'ятаймо, що вони ними не стануть через ніч з нашого вибору чи з уряду. А коли загал не хоче давати жертв на видавання інформаційних брошур чи книжок про Україну й українську справу й утримувати інформаційні бюро, то як, чим і ким має бути підготовлена чужинська опінія про українські державницькі змагання? Коли ніхто в громаді не подбає, щоб такі наші видання були в міській чи якій іншій бібліотеці й дісталися у руки визначних американських осіб, то хто має за нас ту роботу зробити? А коли ми говоримо про об'єднання, а самі не хочемо на нічому попустити, то яким чудом має це об'єднання повстати? Як не хочемо піддержувати своїх видавництв, газет, мистців, бізнесменів і т. п., то як має розвиватись наше життя, наша культура, наша промисла чи бізнес? Тому пам'ятаймо, що коли нам треба яких людей, то в першу чергу таких, щоб разом з добрим словом поради чи критики виконували практично щось таке реальне, що помагає нам дійти до нашої цілі.

Клявдія Бобикевич.

У ТІНІ ГЕРОІВ

(Споми́н з недавнього минулого).

22)

„Пані, це зовсім відповідає бете в дзвін на тривогу, бо ще вашому галицькому рабству! Як-так дихаєте. Але я бачу, ти не можемо, бо такі перепони. Педадекі часи, що не будете. Не підемо, бо ми самі жінки. Не в силах, бо то так далеко індія в цілій Польщі! Що сотвді світу. Не понесемо, бо то ки освічених людей дармуватизає, до того, треба чоловічим сил. Це слова трічі кляе того раба! Бо бойова людина каже: „що й не буде, а йду! Не боюся перепон, ані смерті! Свята Ідея — велика мета! Я йду!... От тут ріжниця. Але, вірте мені, старому практиков, вас біда присиде до всього, що вам тепер видається неможливим. Біда ще не далася, вам як слід у знакі! Ще не бачите, як нарід потребує опіки та невпинної праці, страшного труду над собою. Ще не

Ген. Мільян Г. Недіч (Београд, Югославія).

УКРАЇНЬСЬКА ПРОБЛЕМА

(1)

(Заввага перекладача: Під повним заголовком „Українська Проблема“ вийшов 1939 р. у львівському місячнику „Ратник“, видавництвом югославського Міністерства війни і морської статистики, написана генералом армії Мільяном Г. Недічем. Не входить в те, наскільки в статті подано неточні дані, а такі є, та чи правдиво чи неправдиво засновано українські змагання до самостійної України. Я переклав статтю такою, якою вона була написана. Зазначу, що генералові треба вибачити деякі помилки, бо він гадів на справу незалежної України головню з військово-стратегічного боку, а не з політичної, економічної чи історичної сторони. На всякий випадок думаю, що без огляду на те, чи ми згодні з висновками автора, що мише так, як думають сербські військові кола, ці висновки цікаві. Тому думаю, що зацікавлять і читачів „Свободи“). — Дмитро Мош (Любляна, Хорватія).

I.

Ще Європа не успокоїлась від розбурханого міхненського договору й від чехословацької трагедії, а вже на сході, як пишуть чужі часописи, являється друге питання трудне й замрачене. Це проблема самостійної України.

Проблема самостійної України потягає за собою великі наслідки стратегічні, політичні, національні й економічні не тільки на близькому сході, але в Європі, а навіть, сміло можна сказати, що на цілм світі. Самостійна Україна, або як більшість тепер називає, Велика Україна, була б нова європейська держава, по поверхні 900,000 км кв. й з 45,000,000 мешканців. Україна повстала б з українських земель зпід Советської Росії, Польщі, Чехословаччини й Румунії. Будувати такої Великої України попало б на дуже великі перешкоди в кожному погляді. Ті перешкоди можна знизити, але тільки великою європейською війною.

Є бажання збудувати Велику Україну, а доказом цього є писання по американських і європейських часописах, а водночас сильна пропаганда, що безперестанно ведеться цими днями в Америці й Європі. Пропаганду цю ведуть чужинці й українці, то і ріжними способами, як писанням брошур, телеграмами, радіями, фільмами і т. д. Чужа преса пише, що це питання видигає Німеччина, мовляв, вона на заході, то є на суші, замкнена Францією, а на морі Англією й Францією, отже не має доволіної кількості силовини з огляду на її коловальну індустрію, та не має середників на прожиття свого 80,000,000 народу й не має вільного простору до розвинення. Отже природним є, що Німеччина мусить шукати виходу з цієї ситуації. Де піде? Силою факту мусить іти на схід, тому хоче створити Україну. Тепер хоче Німеччина використати українську політичну ситуацію, а пізніше природні багатства нової держави, але тільки для своїх цілей.

„Ні, пані, нема українця, щоб я його не любив. Коли він член нашого народу, то він мені і близький і рідний. Це відчував я, коли в тих незлічених походах були ранені та померлі. Бог мені свідком, що я ніколи не ховався перед небезпекою. Я йшов усе з найбільшою холонокровністю у вир, де кипіло, де була смерть.“

„Але галичани мене дивують своєю вирахованістю, відтучують своєю просто германською утилітарністю“. „А чому?.. А коли то? А як воно впадає?.. А як зайдуть оці та оті перепони?.. Нема в них тої очайдушності, тої орлиного полету, тої бистрої уяви. Нема в них також і того теплоти, а якийсь холод, що ми його так відчуваємо. Ми — ізгої!“

В голос отамана закралася сумна нота. Вона мене так зворушила, начеб він оце плакав. Я вже не брада в оборону моїх

лей. Німецькі часописи пишуть, що наскільки політично не підчиняє собі нової держави, й не візьмуть її під свій протекторат, то господарсько мусять підбити так званий „Гросвіртшафтрав“. Про господарський і життєвий простір тепер у Німеччині дуже багато говориться й пишеться. Такий великий життєвий простір думає Німеччина шукати собі на сході й полудневім сході.

Щоб ми побачили, наскільки можливо є рішити українську проблему, погляньмо коротко на історію українського народу, а це нам допоможе дійти до правильного рішення того сукового питання.

Українська держава ніколи не була такою великою державою, яку задумали побудувати тепер українці. Землі українські ніколи не були злучені в одну цілість. До 14. віку була українська держава, вона була сильна, могутня, з великою культурою, духовою й матеріальною. Особисті непорозуміння українських князів допровадили державу до упадку. З цього скористала Польща й Росія, вони Україною поділили. Пізніше деякі частини українських земель доходили до часової самостійності, але це довго ніколи не тривало; та самостійність пролітала під європейським політичним небом як метеори, й гасла на довгі роки, а то й століття. Сумна й гірка є історія того такого великого, доброго й працьовитого народу.

Знищений війнами своїх сусідів, татарськими й турецькими походами, й під кінець уярмлений своїми братами слов'янами, немов перестав на світі існувати, занепада висока велика культура; браку шкіл, браку інтелігенції, це все причинилося до цілковитого знищення — руїни українського народу. Так жив український нарід аж до світової війни в великій нужді й темноті. Перед світовою війною Україна була під Московією й Австрією, частина української землі, то є Західна Україна по розборі Польщі 1772—1793 і 1795 припала Австрії, це саме було з Буковини. Карпатська Україна входила в склад австро-угорської держави, але суверенну зверхність мали над нею мадяри. Мадяри хотіли використати перехідний час своєї панування. В Карпатській Україні тоді не було одної української школи, не було мови про якісь організації та про культурні чи національно — просвітні. Майже кожний українець був неписьменний. Інтелігенції не було, одна релігія зберегла українську національність і

галичан. Якщо він так говорив, то, здається, мав якусь важну причину до цього. „На всякий випадок не думав тут про мою рідню, бо сам бачив, як мої родичі ділили з ними усе, що мали.“

Я хотів змінити його настрій на кращий, веселіший. Не довго думаючи, я сказала: „Отамане, звідки ви? З якої частини нашої землі? Ваша мова то для мене наче музика, Мила, звучна, що вкрадається до серця. Не можу не слухатися! Не можу налюбуватися, наче який співом!“

Тотюник глянув на мене і всміхнувся. Його лице наче прояснилось.

„Не дивуйтеся цьому. Ми всі з Полтавщини так говоримо. Але я також і працював над моїм говором довгий час. Я є вук... Шевченка.“

Ці слова мене наче зelekтризували. Я дослівно наче скипіла й не знала, що думати. Чи це які жарти, чи прав-

український нарід. Мадяри всіма силами й способами старались український нарід засмілювати. Але це їм не вдалося, що побачимо пізніше. Яка трагедія була на інших частинах українських земель, коротко погляньмо:

По невдахах війнах проти Москви за часів гетьмана Богдана Хмельницького й звано-го мужа в світовій історії гетьмана Мазепи настали в Україні сумні й тяжкі часи. Цар Росії, Петро Великий, відняв багато вільності козакам і населенню; почалась велика нагілка на українських патріотів, одних висилали в Сибір, других саджали по тюрмах, а третіх засуджували на смерть і убивали. Недокінчені діла Петра Великого докінчили Катерина. Вона цілком уярмила український нарід, знищивши Запорозьку Січ, відібравши вільності козакам і населенню. За панування Катерини Великої жилося українцям найгірше. Не було українських шкіл, були часи, що українці не мали права писати своїх книг, не мали права говорити українською мовою, не мали права називати себе своїм іменем — українцем. Все, що українці придали собі у продовж довгих століть на полі культурному, національному, просвітньому й економічному, все Катерина Велика знищила в кількох літах своєї панування.

II.

Що діялося в Західній Україні?

Під Австрією було українців коло 6 мільйонів, а разом з Буковиною й Карпатською Україною коло 10 мільйонів. Треба згадати, що в Україні під Росією жило коло 30 мільйонів українців. Трохи краще жилося українцям під Австрією. Вона дала дозвіл на оснування ріжних українських товариств — культурно-просвітніх, економічних, господарських і т. д. Український націоналізм жив і дозрівав, тому Галичина стала колись українського націоналізму. Австрія задумала дати українцям університет, але це так перестаршало Росію, що вона перестерегла в тім Австрію й крик цей уважала за „казус белі“ (причина війни). Тут бачимо наскільки боялась Росія просвіченого українського народу. В таких менше — більше обставинах застала українців світова війна.

В світовій війні боролись українці по стороні Австрії й Росії. Отже йшов брат на брата. Боролись, проливали свою кров, нищили матеріально, морально, а за того, за чині справи? В кожному огляді не за свої, а чужі. І так кривавились українці 4 роки за чужі інтереси, аж до розвалу Австрії й комуністичної револю-

да? Наш геній, найкращий, найбільший син України не був жонатий. А всеж може мав потомків? Отаман Тютюник не нагадував його ніяк. Ясний бльондин, низького росту, коли я знаю Шевченка чорним, вустатим чоловіком...

„Ви хіба жартуєте, що?... Прийшли на село, щоби поспіятися з нас?“ — відповіла ї, сміючись.

„Нема як тим жартувати. Я внук його сестри. Хоч як це може й дивно, одніце це щира правда і нема що тут змінити“, відповів поважно закордонцев.

(Дальше буде).

— О, як би я хотів, щоби ви були моєю жінкою!

— Мушу поговорити про це з моєю сестрою, бо я волила би, щоби ви були моїм шурином.

ції в Росії. З хвилею розпаду Австрії, українці використали момент і у Львові проголосили Українську Західну Республіку. Польща також проголосила свої претенсії до Галичини. Почалась польсько-українська війна.

Війна ця тривала досить довго, бо аж цілий рік. Зав'язали українці билісь, проливали кров за столицю Західної України Львів, але не вдержались, бо Польща підсилені чужими державами як Францією й Англією, змушувє Українську Галицьку Армію уступити з території Галичини. Одна частина армії переходить Карпати на Закарпатську Україну, а друга переходить ріку Збруч на Велику Україну, щоб там злучитися з армією Великої України й докінчувати свою місію проти большевиків.

Що тимчасом діялось на східних землях України, над Дніпром? По розбитті німцями західних армій царської Росії, щоб позбутись фронтів і воєнних ворогів, німці поставили в Росії викликати комуністично — большевицьку революцію. В серці Росії і в Україні розпочинаються жорстокі криваві бої. З одної сторони Керенський — Денікін — Врангель, — большевики, а з другої українська армія проти білої царської гвардії й большевиків. В 1917 році під час влади Керенського дістала Україна щось у роді пів автономії. Від того часу українських рухів починає сильно підійматись. Керенський поставився до українців ворожо, але влада його довго не триває, бо в червні 1917 року упадає. В тім то часі українці проголосили повну автономію, а з хвилиною, коло Росії отряслась від царського режиму, а до влади прийшли большевики — українці проголосили: Українську Народню Республіку.

Стан такий довго не тривав, бо в січні 1918 року большевики під своє панування підбили більшу частину українських земель. В лютому 1918 року західній руський фронт цілком розпався. Безпосередньо по розпаді західного руського фронту, німці ведуть мирові переговори з Троцьким, а діялося це в місті Бересті. В тім самім часі явилась у місті Бересті українська делегація. Вона виступила проти Троцького, кажучи, що він не має права в справах українських переговорувати з німцями. Почались переговори української делегації з німцями. Німці поставили великі умови, українська делегація на все погодилась й прийняла. Троцький з німцями переговорював далі. Між часом переговорів німецькі війська злучилися з українськими, розбили малі відділи царської армії й перейшли демаркаційну лінію й заняли цілу Україну. Знову проголосили самостійну Україну.

В Києві сидів німецький генерал Айхгорн, а війська його в Україні робили те, що самі хотіли. Німці почали використовувати Україну всіма способами, вивозили все, найбільш сировини й збіжжя. Коли українці побачили, що німецька армія не прийшла їх обороняти перед большевиками, чи царськими військами й помагати здобувати самостійність України, а прийшли використати їх, почались сильно бунтувати. Німці побоялись повстання, поваляли уряд, а самостійність України поконали, владу держави взяли в свої руки. Це все довго не тривало, бо тільки кілька місяців. Німці на всіх своїх фронтах капітують, а тимсамим і в Україні, отже відклали з України свої війська.

По відході німецьких військ з України, приходить до влади великий український патріот і вожд, отаман Петлюра. Тепер щойно почалась пра-

вильна боротьба за самостійність України. Ціла Україна опинилась в боях, а ріки сплинали кровю. На Україну наступали дві армії війська, цілком інших характерів. З одної сторони йшла царська армія з генералом Денікіном, а з другої сторони йшла червона армія — большевики. Положення українців безвихідне, фатальне й трагічне. Ціла Україна загрожувала запалати вогнем, пімстою й боротьбами, як ніколи дотепер. Прийшов час великих боїв і погромів. Не мали сили вдержатись українські війська, хоч билісь завзято, а найбільше визначились в боях відділи зав'язаних українських козаків. Большевики розбили царські війська під проводом Денікіна, а отамана Петлюру примусили опустити Україну разом з його військами.

Петлюра звернувся по поміч до всіх держав, з винятком Німеччини. Англія не поцікавилась долею України, їй було байдуже; Франція радила не воювати з Росією, піддатись і зробити одну нероздільну державу. Большевики завоювали цілу Україну й стали її ланом. Але отаман Петлюра не піддавався, він звернувся по поміч до Польщі, де була його остання надія. Польща попоміч не відмовила. Отаман Петлюра й вожд Півсудські зробили договір взаємної помочи. Дорогий був цей договір, бо за польську поміч Петлюра відкріпав назавжди Галичину в користь Польщі. В тім часі отаман Петлюра йшов на ріжні уступки, щоб тільки увільнити Україну над Дніпром. І так 1920 року два вожди ввійшли в Україну, щоб спільними силами зробити кінець большевицькому пануванню. Але це не вдалося. Перевага червоної армії — большевиків була більша, вона побила українсько-польські війська і не тільки викинула їх із Східної України, але пішла на Західню Україну, а ще навіть пішла на Варшаву. Півсудські при помочи українських військ і французьких одним великим маневром побив большевиків, викинув їх з Польщі й Західньої України. Після цього маневру 18. березня 1921 року в місті Ризі Польща з большевиками заключила мир на підставі котрого Західню Україну забрала Польща, а Східню — Велику Україну, Росія.

Отаман Петлюра, великий український вожд, патріот, народолобець, мусів виїхати на чужину, як емігрант. Зпочатку був у Польщі, опісля в Німеччині, а під кінець на стадо думав осісти в Парижі, у Франції. Тут стрінула його нещаслива доля. В році 1926 на вулиці Парижа Петлюру вбиває жид Шварцбарт, мовляв Петлюра дав наказ бити жидів, а він хотів за це помститись. Так трагічно закінчив життя отаман України, що думав на еміграції продовжувати зацате діло.

По повній капітуляції німців на всіх фронтах, антанта зіхалась до Парижу, щоб оплунувати нову мапу, нової Європи. Діялося це в 1919 році. На цій новій мапі антанта не накреслила Великої України як самостійної держави. Навпаки, вороги України, безмілосердно розділили Україну й поділили нею. Отже Східню Україну над Дніпром забрали Совети, Західню з Волиною і Поліссям Польща, Буковину Румунія, а Карпатську Україну Чехословаччина.

(Дальше буде).

ЯК ВИМОВЛЯТИ НАЗВУ ПОМІДОР

Комітет видавків у палаті послів американського конгресу займався онди питанням: як вимовляти назву помідора: чи „томато“, чи „томейто“? Комітет рішився за „томейто“.

3 ДНЯ

ВІДНОШЕННЯ ДО НІМЦІВ.

У зв'язку з поголосками про вступлення німецьких військ до Галичини, про що доносять газети, дехто з українців за-становлюється паново над тим, яке становище заберуть німці до визвольних змагань Укра-їни. Німці, без сумніву, сила. Беручи під увагу їх близькість до українських територій, а навіть цей факт, що вони вже вступили поганою на українські землі, українська політика му-сить з ними числитись.

Але як їх трактувати? Чи вважати їх корисним чинни-ком, чи шкідливим? Коли корисним, то чи вже корисним від нині, чи щойно в будуччи-ні?

НІМЦІ — ЧИННИК ШКІДЛИ-ВИЙ.

Дехто, дивлячись на тепе-рішню війну з точки погляду української справи, вважає німців корисним чинником вже хочби тому, що вони викли-кали війну, в якій можуть зро-бити надії українців на провір-ку їх теперішнього політично-го становища.

Такі висновки, хоч ніби ло-гічні, посунені задалеко. Бо колиб так брати справу, то не лише німцям належить те „признання“ за викликання війни, але й Сміглом-Ридзо-ві та Бекові, за їх неуступчи-вість. Колиб ми хотіли в той спосіб заключувати далі, то треба булоб назвати „кори-сним чинником“ і польську ар-мію, яка так опантеличено ві-кала перед наступаючим воро-гом. А це булоб абсурдом.

ІНШИЙ ПІДХІД.

Дивімся на німців з іншого боку: Чи вони мають намір, те-пер чи в будуччині, допомогти відбудувати українську держа-ву? Чи їх союз із Советами стабільний, чи хвилявий?

Так виглядає, що союз нім-ців із Советами є сталого ха-рактеру, а німці нині мають далеко менше причин відбу-дувати українську національну державу, ніж вони колинебудь передтим мали?

Чому німці передтим ціка-вилися українською справою? Тому, щоб при допомозі укра-їнської справи розвинути сво-го ворога, яким були Совети; і щоб мати в новій „самостій-ній“ українській державі пере-важні впливи. Ця „самостій-ність“ фактично рівнялася цілковитому скоренню німець-

ЗІВ'ЯЛІ АРГУМЕНТИ.

Та колиш, маючи на увазі цілковите поневолення Укра-їни і деструктивні впливи з бо-ку меншвартних культур, де-які українці могли до певної міри раціонально думати, що „краще панування західно-європейського високо цивілі-зованого краю, ніж неволя на-півазійського дикуна“.

Нині цей аргумент до решти стратив на вартості. Бо німці не мають найменшої потреби розколупати Совети і творити з української частини окрему державу, чи свою колонію. Те, що вони колиш планова-ли зробити з Україною, вони тепер зрештою з цілим Совет-ським Союзом, внаслідок пак-ту, заключеного зі Сталіном. Сталін добре відчув свою слабкість у конфлікті з Фінля-ндією. Він не лише що не за-хоче нині відірватися від поли Гітлера, але буде чимраз силь-ніше за неї держатись. Абсур-дом булоб для Гітлера в тепе-рішню пору вдарили в Со-вети, чи викликати там ре-волюцію, знаючи, що все, що він бажав досягнути на сході, війною, тепер ступнево дося-гне шляхом кооперації зі Сталі-ном...

Внутрішній хаос у Советах у теперішню пору для Німеч-чини був би шкідливим яви-щем. Тому німці будуть бо-роться проти нього, хочби коштом розстрілів українських націоналістів. Такий стан па-нуватиме до кінця війни і пі-сля неї.

ПО ВІЙНІ.

Якби німці виграли війну, то це не буде в їх інтересі бу-дувати українську національну державу. Національна держа-ва криє в собі ту небезпеку, що скоріше чи пізніше вона сконсолідується і пічне висту-пати проти наїзників. В інтересі Німеччини буде вдержувати на сході Європи політичну трясину; паралізувати націо-нальні потенціали одного народу другим, пануючи в той спосіб над усіма. Такий стан не буде в інтересі українців.

Колиж німці програють, що правдоподібноше ніж перше, то тоді про Схід Європи бу-дуть рішати не німці, тільки їх противники.

В ПРОТИВНІМ ТАБОРІ.

В противному таборі, себто в Англії і Франції, є далеко кращ можливість здобути, на далеку мету, приязнь для У-країни і якусь реальну поміч. Цей табір вже по версальським договорі переконався, що ко-ли нарід малий, як от Поль-ща, то він не всіли збудувати сильного заборона для німець-кого імперіалізму, навіть ко-либ той нарід штучно розду-ти. З другого боку, той табір може наочно переконатися, що Росія — це небезпечний чин-ник; краще його розколоти на дві частини і спаралізува-ти тим його розгонову імпе-ріалістичну силу.

Так видається, що украї-нці вийдуть із цієї війни пре-можним тоді, коли у відпо-відний момент піднімуть рево-люцію і захоплять владу, а се-ред альянтів поведуть уже те-пер енергійну активну полі-тику.

ЛІКУВАЛЬНА ВАРТІСТЬ ПЕЧІНКИ.

Без заліза кров не може бу-ти здорова. Та людина заліза не може їсти, а хочби і їла са-ме залізо, то воно їй не по-моглоб, тільки пошкодилоб. Тіло приймає тільки таке залі-зо, що знаходиться в поживі. От, наприклад, волова печінка має в собі на кожних сто ти-сяч 5 і пів частинки заліза. Тому помагає малокровним.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЧУЖИНЦІ ПРО НАС.

В останніх часах можна по-дибати знов старе явище, що американські газети, хоч пи-шуть про українські землі і про український нарід, то про-те не називають в тих землях ні народу його властивим ім'ям. Вони називають українців „полс, галишенс, рошем“ і т. п.

Не знати, чим пояснити таке відношення. Ще недавно писа-ли багато про Карпатську У-країну і про Велику Україну. Нині вже про це забули. Чи може це пояснювати тим, що вороги наші тихцем ведуть за-взяття пропаганди проти нас та стараються в світі предста-вити, що українців нема і не буде?

Українці є і будуть. Нині у-країнці не те, що були в 1917 році. Це свідома нація, яка за останніх 25 років перейшла великий шлях терпіння. Ті тер-піння не пішли на марне; укра-їнці витягнули з них належну науку. Тому ті, що думають про українців, начеб їх не бу-ло, самі зазнають колись на-тяжчого розчарування.

В. Хоміцький,
Нью-Йорк, Н. Й.

3 УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ГАРТФОРД, КОНН.

Вистава фільми.

В нашій громаді 30 грудня 1939 р. висвітлювано звукову фільму під назвою „Гуцуль-щина і Галичина“. Сяла була заповнена людьми.

Молодь мала нагоду при-глянутись, як їх батьки і діди управляли свої землі і збира-ли з неї плоди. Бачили красу на Гуцульщині, їх традицію, танці, все то аж чарує серце, бо гуцул, багатий, чи вбогий, усе веселий і бадьорий. Ба-чили, як наші красуні гали-чанки викінчують домашні ро-боти. І нам, старшим, пришло-ся на спомин, що ми оставили на рідних землях. При тій на-годі ми виконали чесне діло. На бажання наших громадян п. М. Новак сказав коротку промову про українську шко-лу в Стемфорді, Конн., і по-яснив, як ми тепер повинні сгавитися до У.Р.Ш. Всім ві-домо, що робила спорохня-вила Польща з нашими шко-лами в Галичині. А тепер не-ліпше поступають червоні мо-сковські наїзники. На заклик п. Новака наші громадяни перевели збірну на стемфор-дську школу, котра принесла \$25. Особи, що зложили біль-ші датки: М. Новак \$2; по \$1: Е. Данилів, Д. Гринчук, о. В. Баланчук, П. Данилів, п. Ча-ней; дрібними \$18. Разом \$25.

Присутній.

Жінка. Позволь мені виїха-ти над море. Щилими днями сидіти над морем і буду мріяти про тебе.

Чоловік: Я волів би, щоб ти сиділа вдома та мріяла про море!

FEEN-A-MINT
NEW 10¢ SIZE
ТЕПЕР 10 центів принесуть нам неі-скавані користі з Feen-a-Mint сма-ковитой, певної якості та розмаї-тими. Показує застереження — в-такій боді голови, та і нестраш-ність зупинити залуру. МІЛІОНИ во-тють Feen-a-Mint — пробуйте і ви!

— Слухайте пане майстер! Ті чоботи, що я купив у вас, за місяць розлізлися...

Майстер: А гроші, що ви дали мені за чоботи, розлі-зились зараз другого дня.

АРТУР ГРАЙЗЕР,

губернатор Познаня, котрий запевняє, що поляки під ні-мецьким пануванням щасливі.

УКРАЇНСЬКІ СІННІ КАЛЕНДАРІ

на
1940
РІК

- у тарних кольорах
- Календаріом друковане украї-нською мовою
- Свята означені читким черво-ним друком

25 центів один 25
5 за \$1.00

уровні ціни подіємо на більші замовлення.

Належність треба посилати разом із замовленням.

- на С. О. В. не висилається.
- І Івита Тереза
 - І Різдно з ангелами
 - І Прес. Серце Преч. Дни Марі
 - І Прес. Серце Христове
 - І Христос на Оливній горі
 - І Ангел Хоронитель
 - І Ісус добрий Пастир
 - І Сяла во вишних Богу
 - І ЗА УКРАЇНУ
 - І ЛИСТОПАДОВІ ДНІ
 - І КИЇВ НАШ
 - І ГЕТЬМАН МАЗЕПА
 - І СИНІ МОІ ГАЙДАМАКИ
 - І ЗАПОРОЖЦІ
 - І ГУЦУЛ НА ПОЛОНИНІ
 - І МОЛОДА УКРАЇНКА
 - І ТАРАС ШЕВЧЕНКО

Замовлення слати на адресу:

СВОБОДА
81-83 Grand Street,
Jersey City, N. J.

ЖИДИ І БРИТИЙСЬКА ІМПЕРІЯ

Недавно уступив зо свого становища британський міні-стер війни, Гор Беліша. Його нагле уступлення з такого ва-жного становища ще досі не-в'яшене. Не всім відоме, що Гор Беліша був з походження жид. Дехто зв'язує його уступ-лення з приготуваннями до заключення миру між альянта-ми і тоталітарною Німеччи-ною, а його, як жиду, нерадо бачилаб наївська Німеччина при таких мирових перегово-рах. І ніби тому він мусів у-ступити. Німецькі часописи з радістю, і то неутаеною, віта-ли уступлення Гор Беліші, а за те не тішаться тим моско-всько - большевицьким часопи-сь. Гор Беліша має заслуги для зорганізування британ-ської армії у воєнний час і тому його уступленням ті-шиться Німеччина. Однак Гор Беліша це не перший жид в англійській міністерській кабінеті. Були британськими кабінетовими міністрами й ін-ші жиди, що багато причини-лися до розвитку Британської Імперії. Тут можна навести о-собу Дізраеля, провідника консервативної партії і дово-глітького прем'єра в часі пану-вання королеви Вікторії. Йо-го часи можна зачислити до тих, коли британська світова експансія дійшла до свого найвищого вершка. Тоді Су-езький Канал доставив в руки Великої Британії, а це найко-ротша дорога на далекий схід. Також повна влада над Індією, цим клейнодом Бри-танської Імперії, перейшла цілковито в руки Британії за часів Дізраеля, а під кінець панування королеви Вікторії проголошено її індійською ім-ператоркою. Ось і тому жи-дівські націоналісти горді з того, що на чолі британських міністрів стояли жиди в часі найбільшого розвитку британ-ського імперіалізму. Могу-чість Дізраеля, Ротшильдів, лордів Рідінгів, Белішів та інших жидівських родів ро-сли з розвитком британського імперіалізму. Британський ім-періалізм, що поширився на четверту частку населення й по-верхні земної кулі, створював теж нагоду для збагачення й здобути величезних впливів для тих жидівських родин. І тому вони вірно служили цьо-му імперіалізму, хоч він за-володів як колонією і їх-ньою історичною батьківщи-ною, Палестиною. Британська Імперія була для них важні-шою від рідної Палестини, бо представляла ширші вигляди здобути собі впливи і воло-діння світом при допомозі своїх капіталів.

Обурена.

— Мамо, пан Корпан, дуже нахабний! — каже дівчинка.
— Ну, щож він таке зро-бив?
— Поцілував мене несподі-вано.
— І щож ти на це?
— Мама казали, щоби нічо-го від нього не приймати, то-му я йому віддала цілунок на-зад.

НА РІЖНІ ТЕМИ

В ІНТЕРЕСІ СПІВПРАЦІ.

Д-р Ганс Борхерс, німецький консуль, у своїй промові на зборах німецьких громадян у Нью-Йорку відповідав між ін-шим на заяву англійського міністра флоту, Черчила, що, мовляв, колиш Чехія буде виз-волена з німецької неволі.

Д-р Борхерс казав, що інте-рес Чехії лежить у кооперації з Німеччиною. Якби між ними була така співпраця, то обі-стороні будуть щасливі. Як котрась третя держава вміш-ається в цю справу, то це буде зле для кооперації...

Той, що прикладає другий людині під ребра револьвер і каже їй віддати йому всі гро-ші, теж покладається на „спів-працю“ людини з думом ре-вольвера під ребрами. Якби так у таку „кооперацію“ вмі-шався хтось третій, посторон-ній чоловік, наприклад, полі-цай, то „кооперація“ зовсім природно сталаб трудна. Це ясно.

НЕМА ЗГОДИ.

Відопівдав теж д-р Борхерс на закид, що в Німеччині пе-реслідують релігію. Збивав він цей закид, кажучи, що в Ні-меччині найбільш популярною книжкою є все ще Біблія.

Замітне признание. Бо досі загально думали, що найбільш популярною книжкою в Німеч-чині є біблія нацизму, Гітлеро-ва „Моя Боротьба“.

До того в той самий час, як у Нью-Йорку д-р Борхерс хва-лив між рядками читання Біб-лії, в Берліні його „бос“ Гіт-лер кпив собі з Чеймберліна за те, що він читає Біблію.

ПРАВДИВА ДЕМОКРАТІЯ.

Що досконалої демократії не має ні одна країна в світі, це вже всім відомо. Кожна демократична країна має одна-кращу, інша менше красну де-мократію. Хто має найкращу, це дуже важко сказати.

Так принаймні всі досі дума-ли. Тепер приходить д-р Вор-херс і каже, що Німеччина хо-че мати найбільше чесну де-мократію. В порівнянні з Ні-меччиною Гітлера, казав д-р Борхерс, Англія лише бавить-ся в демократію.

Тисяча осіб з одушевленням приплескували словам д-ра Борхерса.

АНГЛІЯ И АМЕРИКА.

Ньюйорський кореспондент газет лорда Бівербрука теле-графував недавно тому до лон-донської газети „Експрес“ от-верту пораду, котру американ-ські газети переддруковують в великим здивуванням.

Радив він англійцям не звер-тати уваги на американську публичну опінію в справі за-хоплення почтових посилок, себто робити далі своє, бо, мовляв, інакше американці го-тові подумати, що англійці хочуть втягнути американців у війну. Він є переконаний, що американці остаточно таки бу-дуть мусити піти у війну.

Що так думають англійці, це не підлягає сумнівові. Все-таки є ще сумніви, чи амери-канці справді підуть у ту вій-ну, як це про них англійці ду-мають.

ДВІ КЛЯСИ.

З приводу явної заяви ко-респондента лорда Бівербру-ка американські публіцисти пригадують англійцям дещо з історії англійсько-американ-ських відносин.

Колиш англійці любили на-падати на все американське. Це було в часах, коли Аме-рика була молода й слаба.

Як Америка зросталася силь-ною державою й трохи дозрі-ла, стало небезпечно нападати на все, що американське, не-безпечно навіть для англійців. Від тоді англійці почали вай-мати супроти американства на-ставлення холодної, насміш-куватої вшчости. Себто, вони вже не говорили про свою ви-

щість, або американську ни-жчість, але з їх тоїу й поступ-ків просвітлювалося почуття вшчости.

Таке кажуть американські публіцисти. Не знати, чи пі-дуть американці дуже скоро до війни за Англію, як вони пічнуть так думати про англій-ців, як пишуть їх публіцисти.

Що буде, як американцям о-стогидне бути трактованими все як молодий і незрілий на-рід і як вони захоцуть раз поставити на своїм?

ПОЧТА И ЛЮДИ.

Одно признають американ-ські публіцисти, англійському кореспондентові: що англійці не робили американцям, аме-риканці певно не підуть на Ан-глію з війною. Англія може зробити Америці, що їй лише забажається, а всетаки Амери-ка не схочить за це за зброю проти Англії.

Однак й це мабуть відно-ситься лише до теперішньої ситуації, себто коли англійці переловлюють американську пошту, товари й кораблі. Хто знає, що зробили американці, якби так англійці зробили а-мериканцям щось таке, що роблять німці полякам або че-хам.

Як сказав один публіцист: задержання пошти, товарів і кораблів не може викликати почування, бо пакунки, листи й кораблі не кривавляться, це стоїть, не плачуть.

ЩАСЛИВІ ПОЛЯКИ.

Колі поляки нарікають пе-ред світом на їх трактування німцями, німці через своїх представників запевняють, що поляки чуються під німцями щасливими.

Чи не слово брати в цій спра-ві?

З УСТ ЧЕЙМБЕРЛІНА.

У своїй останній промові сказав між іншим англійський прем'єр Чеймберлін: „Ми й на хвилину не квесті-онуємо права нейтральних на-родів рішати, чи вони мають піти до війни, чи не мають. Але ми питаємося їх, чи вони великі, чи малі“...

Себто всіх трактується на-рівні?

Однак що зробила Англія, якби так країна величини Бель-гії зо свого літкако поперчи-ла з машиновим кріса англій-ського посла, як це зробила Японія?

ВИЗВОЛЕННЯ ЖНОК.

Доносять з Москви, що в о-пері в Ташкенті узбекстанські жінки скинули зо своїх облич- демонстраційно серпанки, ко-трими вони їх закривали від віків, згідно з орієнтальним звичаєм.

Скинути, каже донесення, ці заклони, зявляючи при тому, що тимсамим скидають із се-бе символ поневолення жінки.

Цікаво, чи чуваль узбек-станські жінки про таке, що інколи люди скинуть із себе зовнішній знак поневолення, але справжні признаки поне-волення далі лишають?

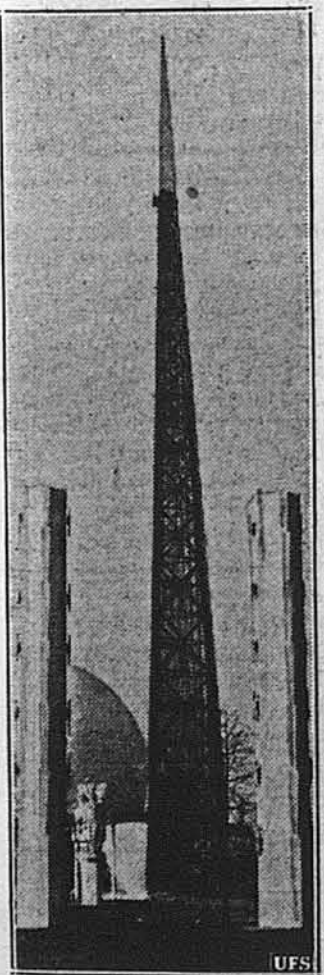
Чи не цікаво було в тому ви-падку подивитися, як ці жінки без заклон поведуться супро-ти своїх чоловіків, слуг, дітей, гостей?

МОДА НА ДЕМОКРАТІЮ.

Заявляє німецький консуль, що нацистична Німеччина зма-гає до найчеснішої демократії, а комуністичний лідер Брав-дер, щоб собі не лишитися позаді, зявляє публично на вічу, що справжня демократія — то суспільна демократія, яка панує в Росії.

У цей спосіб нині в цілому світі вже не стало інакших у-строїв: всюди панує демокра-тія: і в таких краях, як Аме-рика, і в таких краях, як Ні-меччина, і в таких краях, як Росія.

Чи не комплімент це для де-мократії?

НОВЕ ПОКРИВАЛО

диста „трайльон“ на Світовій Виставі в Нью-Йорку.

ЖЕРТВИ СОВЕТСЬКОГО РЕЙДУ НА ЦИВІЛЬНЕ НАСЕЛЕННЯ ФІНЛЯНДІ.

ПРОТОКОЛ

ВОСЬМОГО КОНГРЕСУ „ОБ'ЄДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В АМЕРИЦІ“.

(1)

Дня 2-го грудня 1939 р. в готелі „Імпіріал“ в Нью-Йорку відбувся 8-ий Конгрес „Об'єднання Українських Організацій в Америці“ при співучасті 140 делегатів, які заступали українські національні організації з різних міст Америки.

I. Відкриття Конгресу.

Омелян Ревюк, голова „Об'єднання“, відкрив Конгрес короткою промовою, в якій зазначив, що уряд скликав цей Конгрес згідно з вимогами статуту. Переповідаючи, які великі зміни перейшла українська нація на українських землях за час від останнього Конгресу „Об'єднання“ в 1936 р., голова візав усіх присутніх делегатів і гостей повстати з місць та мовчачою віддати честь тим українцям, що впади в боротьбі за найвищий український національний ідеал.

II. Вибір Президії Конгресу.

Після того голова зарядив вибір Президії Восьмого Конгресу „Об'єднання“, до якої увійшли: адв. Роман Смух (Шікаго, Іл.) — голова, адв. Омар Е. Малицький (Клівленд, О.) і пані Анна Серета (Асторія, Л. Ай.) — заст. голови, ред. Володимир Душник (Нью-Йорк, Н. Й.) і Микола Шустакевич (Дітройт, Міш.) — секретарі.

III. Вибір комісії.

Енергійно вибрано комісії Конгресу. І так, до а) верифікаційної комісії увійшли: пані Анастасія Вагнер (Джерсі Сіті, Н. Дж.), Микола Близнак (Нью-Йорк, Н. Й.) і Іван Чайківський (Дітройт, Міш.); б) до пресової комісії: ред. Євген Ляхович (Асторія, Л. Ай.), ред. Степан Шумейко (Ірвінгтон, Н. Дж.) і ред. Роман Ляпка (Бронксвилл, Н. Й.); в) до резолюційної комісії: о. д-р Володимир Клодийський (Нью-Арж, Н. Дж.), адв. Іван Кузь (Дітройт, Міш.), о. Омелян Мишич (Честер, Па.), проф. Григорій Герман (Вілк Бери, Па.), адв. Теодор Свистун, Філадельфія, Па.); г) до виборчої комісії: Роман Слободан (Елізабет, Н. Дж.), Теодор Малицьков (Когос, Н. Й.), Володимир Череватюк (Асторія, Л. Ай.), Мирон Лесків (Нью-Йорк, Н. Й.) і Антін Маланчук (Валінгфорд, Конн.).

IV. Звіти урядників з діяльності за останні три роки.

Голова Конгресу, Роман Смух: Високий Конгресе! Щиро дякую за вибір і честь, яка впала на мене. Пригадую, що ми зібралися в дуже важкий час, коли очі не тільки українців цілого світу, але також численних чужинців звернені тепер на нас. Отож прошу шановних делегатів поводитися гідно й достойно, щоб кожний знав, що йому припала велика роль в теперішню пору брати участь в українському політичному житті, і що від рішення, які ухвалить Конгрес, залежатиме у багатьох і доля нашого життя в Америці.

Складаю щирий привіт від українських національних організацій міста Шікага, які пильно слухатимуть, що Конгрес урядить. Звертаю увагу,

що Конгрес відбуватиметься тільки один день, отож маємо дуже короткий час, тому прошу дорожити ним.

а) Звіт голови Омеляна Ревюка (видрукуваний окремо в „Свободі“ ч. 287 1939 р.). Короткий зміст: Голова здає звіт з трьохрічної діяльності „Об'єднання“, головне за останній рік, включаючи його візання перед конгресовим комітетом Даеса у Вашингтоні.

б) Звіт рекордового секретаря д-ра Луки Мишуги (видрукуваний окремо в „Свободі“ ч. 288, 289, 290 з 1939 р.). Короткий зміст: д-р Л. Мишуга здає звіт з діяльності „Об'єднання“, яке під оглядом праці найбільше виконало праці в цьому останньому часі, розвиваючи широку видавничу діяльність англійською мовою про Україну. Згадав він також про свою поїздку в Європу в цілі засягнення інформації про українську справу.

в) Звіт фінансового секретаря Дмитра Галичина (друкуваний окремо в „Свободі“ ч. 291 і 293 з 1939 р.). Короткий зміст: Фінансовий секретар подає точно, скільки перейшло грошей через „Об'єднання“ на різні національні українські цілі. За останній період через „Об'єднання“ перейшло \$81,816.00, а за останній рік переслано \$34,464.89. Це найбільша збірка, яка колись була переслана через „Об'єднання“ впродовж одного року.

г) Звіт скарбника Юліана Павчака: скарбник підтверджує повні ці цифри, які подав фінансовий секретар Д. Галичина. Говорить: Дай Боже, щоб українці так далі жертвували для рідної справи, як це вони досі робили. Що більше, ми повинні піти слідами невеличкої філіанської еміграції, яка за кілька останніх днів зложила великі суми грошей на оборону своєї вітчизни перед московською навалою. Я вірю, що українська еміграція далі буде такою жертвенною, як вона була в минулому.

г) Звіт контрольної комісії. Голова контрольної комісії адв. Михайло Пізнак заявив, що контрольна комісія переглянула всі книги, листи, банкові конти, чекові книги й інше та знайшла все у вірному порядку. Тому в імені контрольної комісії пропонує дати призначення канцелярії „Об'єднання“, яка веде своє діловодство правильно та вірно. А ствердив, що вона зужила на покриття коштів удержання канцелярії всього 1%.

Два інші члени контрольної комісії, Володимир Череватюк і Микола Близнак повні підтверджують звіт голови контрольної комісії.

Тому, що вже було коло 2-го год. пополуночі, дел. Антін Маланчук ставить внесок, щоб Конгрес перервано й уможливлено делегатам пообідати.

М. Пізнак: Тепер маємо дуже важку справу, яку треба зараз починати обговорювати. А Маланчук відтягає свій внесок, і голова Конгресу Р. Смух продовжує даліш наразі.

V. Дискусія над звітами уступаючого уряду.

Голова Конгресу відкриває дискусію над звітами уступаючого уряду. До слова зголошується ціла низка делегатів, які по черзі забирають голов у дискусії.

Д-р Семен Демидчук: Маю запит до голови п. Ревюка: Хто є відповідальний за ведення канцелярії „Об'єднання“, й хто є відповідальний за все листування. Хочу знати, від кого агенти Даеса забрали документи „Об'єднання“.

Омелян Ревюк: На запит агентів, хто веде діловодство „Об'єднання“, я їм відповів: Різні люди. Трохи голова (Ревюк), трохи секретар (д-р Мишуга), а трохи п. Ляхович і фінансовий секретар (Д. Галичина). Від мене забрали повноваження д-ра Мишуги щодо поїздки до Європи та припадкові інші всі листи, що були на столі. На другий день агенти частину забрали річей звернули. Я пішов до другої кімнати, щоб віддати книги, що були в п. Ляховича. Як я вернувся з другої кімнати, то дівчата мені сказали, що агенти в моїй несприятливості шукали й забирали знову з стола всі папери, але які саме, я не знаю.

Д-р С. Демидчук: Чи вони видали яку посвідку на забрані листи й документи?

О. Ревюк: Ні, вони не дали посвідки. Хотіли також шукати за списками на столах і в шафах д-ра Мишуги й Д. Галичина, що тоді були у Філадельфії, але ми їм звернули увагу, що тих осіб нема.

Д-р С. Демидчук: Чи ці агенти сказали, хто вони є?

О. Ревюк: Вони вилегітимувалися як федеральні агенти, інвестигатори Комітету Даеса й місцева поліція.

М. Пізнак: В справі формальній: Хочу спростувати, щоб не ширилося баламутство. Агенти Комітету Даеса не є ті, що їх називаємо „Джі-Менами“. Вони не мають права нікого арештувати ні давати „індайтмент“. Вони є звичайними інвестигаторами, а більш нічого.

Д. Галичина: В формальній справі: Хочу повідомити панів і пань, учасників Конгресу, що Комітет Даеса звернувся з подякою і перепросинами всі фінансові книжки „Об'єднання“.

Д-р Л. Мишуга: Пане Ревюк, будь ласка, скажіть, які саме листи від мене з Європи забрали у вас агенти Даеса?

О. Ревюк: Докладно не пригадую собі, які саме. Знаю, що були це листи до голови „Об'єднання“ з Європи від вас. Можливо, це були також приватні листи, але я собі вже не пригадую. Були також різні телеграми, пресові комунікати та всі інші папери, які лежали на столі. Були це різні листи.

Д-р Л. Мишуга: Але я вас прошу сказати, які саме?

О. Ревюк: Телеграми в справі вашого побуту в Європі. Люди хотіли знати, де ви є, тому запитували телеграфічно. Були також телеграми від вас і копії якихось листів, однак я не можу собі тепер пригадати, як також не знаю їх змісту.

Д-р Л. Мишуга: Хочу вияснити, що я, як секретар „Об'єднання“, мав припорушення стрітнутися з українськими організаціями та поодинокими провідниками, й про це я писав до голови „Об'єднання“.

ДОРОГИЙ ПІДПИС.

Бені МекКой, бувший „бейзмен“ „Дітройту“, підписує дворічний контракт з „Філадельфія Атлетикс“, на основі якого він має дістати 10,000 доларів річної платні й бонус у сумі 45,000 доларів. Коло нього стоїть „ковч“ Ерл Мек, син директора наймаючої організації.

Голова Р. Смух: Було б добре, щоб ті, що знають, що було в листах, вияснили делегатам докладно, щоб ці не вносили хибного враження.

Демидчук: Пропоную, щоб „Об'єднання“ списало реєстр усіх членів, щоб ми знали, скільки нас є об'єднаних.

Голова Смух: Це належить до лонки: Внески й запити, а не тут.

(Дальше буде).

3 УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

НЬО ЙОРК, Н. Й.

Українська участь у спеціальних виборах 14. Округа

Надзвичайні вибори в 14. Конгресовій дистрикті мають спеціальне значення для українців, що живуть у восьмій, шестій і десятій асемблінських дистриктах Нью-Йорку. Головою в перших двох дистриктах є багато тисяч американських громадян українського роду, що кожного року віддають голоси за тих, що представляють їх у міському, стейтовому й краєвому законодавчих тілах. Цього року опорожнився мандат через смерть конгресмена Вільяма Сировича, що представляв у конгресі 14. дистрикт. Губернатор Лемен у своїй прокламації зарядив, що спеціальні вибори мають відбутися дня 5. лютого 1940.

Кожна особа, що реєструвалася до останніх виборів, без огляду на те, чи вона голосувала чи ні, має право голосувати при цих спеціальних виборах конгресмена.

Український Демократичний Клуб потвердив кандидатом Демократичного Лідера Восьмого Асемблінського Дистрикту, котрий тепер є регулярним Демократичним кандидатом на це становище, а саме М. Михайла Едельштейна.

Багато причин промовляє за те, щоб голоси українців-американців впали при виборах 5. лютого 1940. за М. Михайла Едельштейна.

Ставши Демократичним Лідером восьмого асемблінського округу М. Михайла Едельштейн додержав своєї обіцянки українським виборцям округу і дав їм поважну репрезентацію в повітовій комітети.

Добившись номінації, М. Михайла Едельштейн обіцяв піддержувати президента Френкліна Д. Рузвельта й ліберальну й прогресивну програму Нового Розділу. Він обіцяв робити все, що лежить у його силі, щоб добитися зниження коштів мешкання й очищення міста з так званих „сломз“, що є справжньою кончецією східної частини Нью-Йорку.

Едельштейн піддержував робітників у минулому і був потверджений як кандидат робітничими організаціями. Він є теж свідомим поважних проблем, що стоять нині перед молодію в Америці й він обіцяв започаткувати й піддержувати відповідні плани для добуття їй занять.

Кілька днів тому, на зборах на Четвертій Вул. М. Михайло Едельштейн заявив виразно противником Комуністичної партії й її кандидата, Ерла

ПОСМЕРТНІ ВІСТІ

У Джерсі Сіті, Н. Дж., помер дня 1. лютого член Товариства Українського Клубу постоупового, від. 70. У. Н. Союзу, СТАНИСЛАВ ЯЛИЦЬКИЙ.

Вступив до Товариства і до У. Н. Союзу в липні 1903. р., маючи 21 літ. Лишив жену Анелю вдовою і 5 дітей: Лендра, замужню Доу, Теодора, жонатого, Гелену, замужню Вемер, Едварда, жонатого, Кароля, самостного, як також двоє синів: Едварда Доу і Бернарду Ялицького.

Похорон відбудеться в понеділок, 5. лютого, год. 9. рані, з дому жолови, 236 Monticello Ave., а відтак до костела св. Силвестра в місті Нью-Йорку. Похорон буде в українській церкві св. Миколая. Похорон буде в українській церкві св. Миколая. Похорон буде в українській церкві св. Миколая.

Вічна йому пам'ять!

Антін Овчак, секр.

Бравдера. Своім явним виступом проти Комуністичної партії М. Михайло Едельштейн заявив тверде й недовозначне становище проти організації, що від літ парадувала з маскою Демократії.

За кандидатуру М. Михайла Едельштейна заявили особисто президент Френкліна Д. Рузвельт, сенатор Роберт Ф. Вагнер і посадики Ф. Г. Ля Гвардія.

Ми переконані, що з огляду на те, що Михайло Едельштейн показав себе приятелем американських українців, що живуть у тім окрузі й зобов'язався до прогресивної, людяної й справді Демократичної програми, він є тим, котрого нам треба післяти в конгрес представляти 14. конгресовий дистрикт Нью-Йорку.

Кожний американський українець, що голосує в 14. конгресовій дистрикті Нью-Йорку, повинен уважати своїм безоглядним обов'язком піти до виборів у вівторок, 6. лютого 1940., і віддати свій голос за правильного Демократичного кандидата М. Михайла Едельштейна. Виборчі локалі будуть відкриті від 6. години рані до 6. години вечером. Лишень у цей спосіб, що ми покажемо сильний, солідний голос в цих спеціальних виборах, зможемо ми, українські виборці, добитися дальшого призначення, яке належить нашому народові.

Михайло Пізнак, лідер Українського Демократичного Клубу, Нью-Йорку.

ОГРАБИЛИ ПРАЛЬНО

Три бандити розбили касу в Нью-Метод Ландрі у Вінніпегу й забрали \$409.99 готівкою і деякі чеки. Сторожа Антона Гвайдгеда лишили зв'язаного. Грабж тривав усього 20 мінут.

ВЗОРИ

КАНВА, НИТКИ ДО ВИШИВАННЯ D. M. C. І СТЕМПІЛОВАНИ РІЧНІ.

UKRAINIAN BAZAAR, 170 E. 4th ST., NEW YORK, N. Y.

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР, ХІРУРГ І АКУШЕР

321 E. 18th STREET, between 1st and 2nd Avenues, NEW YORK, N. Y.

Тел. GRAMERCY 5-2410.

Урядові години: рано від 10 до 12. Ввечір від 6 до 8, а в неділі рано від 10 до 12.

Д-Р С. ЧЕРНОВ

Гострі й хронічні недуги чоловіків і жінок — Шкіра й кров. Аналіз крові для подорожного салодства. Геморойди й жилаки лікується без операції.

223 SECOND AVE., cor. 14th St., NEW YORK CITY, Room 14.

Грамерсі 7-7697

Фіскалі години 10-8; неділя 11-2

Жінка-доктор до обслуговування й Флюороскоп. — Екзамінація \$2.00.

УВАГА

ФІЛАДЕЛЬФІЯ І ОКОЛИЦЯ

ІВАН ГАСИН

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Похорони по ціні так низькій як \$150.

Модерна обстановка. Обслуга чиста й шира. Через телефон ми немовби сусідами

Office Address:

JOHN HASYN

Undertaker & Embalmer

3948 N. SMEDLEY STREET, SAGamore 3563 PHILA., PENNA.

Office Address:

JOHN HASYN

Undertaker & Embalmer

3948 N. SMEDLEY STREET, SAGamore 3563 PHILA., PENNA.

Office Address:

JOHN HASYN

Undertaker & Embalmer

3948 N. SMEDLEY STREET, SAGamore 3563 PHILA., PENNA.

Office Address:

JOHN HASYN

Undertaker & Embalmer

3948 N. SMEDLEY STREET, SAGamore 3563 PHILA., PENNA.

Office Address:

JOHN HASYN

Undertaker & Embalmer

3948 N. SMEDLEY STREET, SAGamore 3563 PHILA., PENNA.

Office Address:

JOHN HASYN

Undertaker & Embalmer

3948 N. SMEDLEY STREET, SAGamore 3563 PHILA., PENNA.

Office Address:

JOHN HASYN

Undertaker & Embalmer

3948 N. SMEDLEY STREET, SAGamore 3563 PHILA., PENNA.

Office Address:

JOHN HASYN

Undertaker & Embalmer

3948 N. SMEDLEY STREET, SAGamore 3563 PHILA., PENNA.

Office Address:

JOHN HASYN

Undertaker & Embalmer

3948 N. SMEDLEY STREET, SAGamore 3563 PHILA., PENNA.

Office Address:

JOHN HASYN

Undertaker & Embalmer

3948 N. SMEDLEY STREET, SAGamore 3563 PHILA., PENNA.

Office Address:

JOHN HASYN

Undertaker & Embalmer

3948 N. SMEDLEY STREET, SAGamore 3563 PHILA., PENNA.

Office Address:

JOHN HASYN

Undertaker & Embalmer

3948 N. SMEDLEY STREET, SAGamore 3563 PHILA., PENNA.

Office Address:

JOHN HASYN

Undertaker & Embalmer

3948 N. SMEDLEY STREET, SAGamore 3563 PHILA., PENNA.

Office Address:

JOHN HASYN

Undertaker & Embalmer

3948 N. SMEDLEY STREET, SAGamore 3563 PHILA., PENNA.

ТАРЗАН І ВОГНІ ТОРУ

(82)

Ти знов мені врятував життя", почав Юкаг, але Тарзан йому перебив: „Не час тепер про те говорити. Ми мусимо поспішати“. Знов Тарзан став на чолі гурта втікачів, щоб наосліп, керуючись лише своїм інстинктом, вирватися з того підземного лабіринту на волю. Стежки і коридори йшли до направо то наліво.

Блукаючи тими підземеллями, втікачі тратили чимало часу. Тимчасом капітан королівської сторожі, Мунго, пішов на свою звичайну перевірку здовж коридорів. Тепер він натрапив на двох своїх сторожів, що мали запровадити Дарна і Юкага до вогненної келі божка Панту. Побачивши їх, Мунго зжамнувся.

„Що вам сталося?“ — викрикував він до сторожів. Побачивши, що вони мали заткані уста, він відв'язав їм уста і тоді довідався, що це Тарзан з товаришами таке зробили. „Це неможливе!“ — закричав Мунго. Тарзан не міг сиди дібратись. Він жеж був замкнений у довшій поверсі того лабіринту. Всетакі Мунго задумався.

Від Тарзана можна було всього сподіватись. Не гаючи часу, він побіг чим скоріше до станиці і звелів заармувати всіх сторожів. Щоб усі вони, кожний на своїй місці, мались на остерозі, бо втікачі в підземеллі. Водночас він зорганізував цілі загони, що мали увійти в підземелля і там шукати Тарзана і його товаришів.